

RP 65/2026 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 14 och 17 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare ska ändras.

Propositionen hänför sig till en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering enligt vilken regeringen åtgärdar bristerna i idrottarnas social-, arbetslöshets- och pensionsskydd.

Enligt propositionen ska lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare ändras så att det i fortsättningen är möjligt att ordna ålderdomstrygghet i ett livförsäkringsbolag utöver med en pensionsförsäkring som är bunden till en beräkningsränta också med en pensionsförsäkring som är en fondförsäkring. Också gällande försäkringar och fribrev som bildats ska kunna omvandlas till fondanknutna genom ett avtal mellan försäkringstagaren eller innehavaren av fribrevet och försäkringsbolaget. Det ska också vara möjligt att med idrottsutövarens samtycke betala pension för viss tid i stället för den nuvarande livslånga utbetalningen. I lagen föreslås också en ny möjlighet att i vissa situationer betala ut pensionsbesparingen som en engångsbetalning, om besparingens belopp underskrider ett visst belopp som föreskrivs i lagen.

Syftet med propositionen är att rätta till en akut situation som gäller idrottsutövarnas försäkringsskydd, där en del idrottsutövare har blivit utan lagstadgad ålderdomstrygghet på grund av en marknadsbrist i tillhandahållandet av försäkringar. Dessutom är målet att på lång sikt förbättra nivån på den ålderdomstrygghet som tjänas in under en idrottskarriär, i fortsättningen få fler aktörer som tillhandahåller försäkringar till marknaden samt göra systemet smidigare genom att göra det möjligt att betala ut små pensionsbesparingar som en engångsbetalning när försäkringsskyldigheten upphör eller när idrottsutövaren uppnår åldern för ålderspension och genom att göra det möjligt att betala ut ålderdomstrygghetsersättning på viss tid.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Beredning	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget	4
2.1 Lagstiftningen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare	4
2.2 Bakgrunden till det separata systemet	5
2.3 Antalet försäkrade idrottare	5
2.4 Behoven att utveckla ålderdomstryggheten	6
3 Målsättning	7
4 Förslagen och deras konsekvenser	8
4.1 De viktigaste förslagen	8
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	8
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	9
4.2.1.1 Konsekvenser för försäkrade idrottare	9
4.2.1.2 Konsekvenser för idrottsarbetsgivare	10
4.2.1.3 Konsekvenser för försäkringsbolagen	11
4.2.1.4 Konsekvenser för statsfinanserna	11
4.2.2 Konsekvenser för samhället	11
4.2.2.1 Konsekvenser för jämlikheten och för jämställdheten mellan könen	11
5 Alternativa handlingsvägar	12
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	12
5.1.1 Ordnanande av ålderdomstrygghet i en tilläggs pensionskassa	12
5.1.2 Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA	14
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	14
6 Remissvar	15
7 Specialmotivering	18
8 Ikraftträdande	20
9 Verkställighet och uppföljning	20
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	20
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av 14 och 17 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare	23
BILAGA	25
PARALLELLEXT	25
Lag om ändring av 14 och 17 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare	25

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering Ett starkt och engagerat Finland ingår en skrivning om att bristerna i idrottarnas social- och pensionsskydd ska åtgärdas. Under regeringens budgetförhandlingar den 1–2 september 2025 konstaterades det dessutom att möjligheterna att förbättra pensions- och olycksfallsförsäkringssystemet för idrottare utreds i syfte att stärka idrottarnas socioekonomiska ställning.

Olycksfalls- och pensionsskyddet för professionella idrottsutövare har med stöd av en separat lag ordnats genom en olycksfallsförsäkring som tecknas hos ett skadeförsäkringsbolag och genom en försäkring för ålderdomstrygghet som tecknas hos ett livförsäkringsbolag. Olycksfallsförsäkringar enligt lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009, nedan idrottlagen) har fram till utgången av 2025 tillhandahållits av två försäkringsbolag, av vilka det ena endast tillhandahåller försäkringar för en viss begränsad grupp. Två livförsäkringsbolag har tillhandahållit försäkringar för ålderdomstrygghet och ett av dem endast för en begränsad grupp.

Det ena försäkringsbolaget som tillhandahåller olycksfallsskydd och det ena livförsäkringsbolaget som tillhandahåller ålderdomstrygghet anmälde till social- och hälsovårdsministeriet i december 2024 att de upphör med att tillhandahålla försäkringar enligt idrottlagen efter den 31 december 2025. Till följd av detta riskerade cirka hälften av de försäkrade idrottarna att bli utan lagstadgat försäkringsskydd på grund av bristande utbud. På grund av situationen började social- och hälsovårdsministeriet våren 2025 utreda olika alternativ för att ordna försäkringsskyddet för idrottare. Bland försäkringsbolagen fanns då inte någon större vilja att ta in försäkringar enligt idrottlagen i produktsortimentet.

Medan avvägningen mellan de olika alternativen pågick meddelade det försäkringsbolag som tillhandahållit olycksfallsskydd för en begränsad grupp idrottare och som fortfarande fanns på marknaden hösten 2025 att det utvidgar utbudet av olycksfallsskydd till alla idrottare som omfattas av försäkringsskyldigheten från och med den 1 januari 2026. Det enda livförsäkringsbolag som erbjöd ålderdomstrygghet och som blivit kvar på marknaden fortsatte att tillhandahålla försäkringar endast för samma begränsade grupp som tidigare. Inga nya tillhandahållare av försäkringar för ålderdomstrygghet hade kommit in på marknaden vid utgången av 2025, så ett stort antal idrottare höll till denna del på att bli utan den försäkring som krävs enligt idrottlagen från och med den 1 januari 2026.

Det största hindret för att tillhandahålla försäkringar för ålderdomstrygghet har konstaterats vara den lagstadgade formen av ålderdomstrygghet i form av en pensionsförsäkring som är bunden till en beräkningsränta. Till följd av förändringar på försäkringsmarknaden tillhandahålls en sådan produkt i allmänhet inte längre, utan utbudet har ändrats i riktning mot fondanknutna försäkringsprodukter.

Eftersom ålderdomstryggheten för idrottare från och med ingången av 2026 på grund av marknadsbrist inte längre kan ordnas för alla idrottare som omfattas av försäkringsskyldigheten på det sätt som lagen förutsätter, behöver det göras brådskande ändringar i lagen genom vilka pensionsförsäkringar för idrottare även i fortsättningen kan ordnas i enlighet med lagen. Att endast en försäkringsdistributör finns på marknaden kan inte anses vara en långsiktigt godtagbar lösning med tanke på trygghetens kontinuitet och inte heller med tanke på att den

försäkringsskyldige saknar valmöjligheter på grund av bristande konkurrens. Således bör lagändringarna kunna påverka inte bara förbättringen av pensionsskyddet för idrottare i enlighet med regeringsprogrammet, utan också den rådande marknadsbristen.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag.

Under beredningen har det ordnats ett samråd för idrottare och företrädare för idrottsarbetsgivare i fråga om propositionens centrala innehåll. Deltagarna understödde i huvudsak de föreslagna ändringarna. Under beredningen har man också hört företrädare för försäkringsbranschen.

Social- och hälsovårdsministeriet sände den 23 februari 2026 ett utkast till proposition på remiss. Utlåtande begärdes av finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och andra myndigheter som är centrala med tanke på propositionen, centrala sammanslutningar som företräder idrottsarbetsgivare och idrottare samt centrala aktörer inom försäkringsbranschen. En sammanfattning av utlåtandena finns i Statsrådets tjänst för projektinformation.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i [Statsrådets tjänst för projektinformation](#) med projektnumret STM085:00/2025.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftningen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

Olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottsutövare har ordnats på ett sätt som avviker från arbetstagare och företagare, och det föreskrivs om dem i en separat lag. I lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), lagen om pension för arbetstagare (395/2006) och lagen om pension för företagare (1272/2006) föreskrivs det särskilt att lagarna inte tillämpas på utövande av idrott.

Enligt 1 § i idrottlagen ska en idrottsförening eller någon annan organisation som bedriver idrottsverksamhet i Finland ordna skydd enligt lagen för en idrottsutövare genom att försäkra idrottsutövaren. En förutsättning för försäkring är att idrottsutövaren och den försäkringsskyldiga organisationen har avtalat om att idrottsutövaren för idrottande som huvudsakligen bedrivs i Finland ska få minst 13 790 euro i skattepliktig lön på 2026 års nivå per spelsäsong eller annars under en tidsperiod på ett år. Vid bedömningen av försäkringsskyldigheten beaktas alla löner som enligt avtal ska betalas för tidsperioden. En individuell idrottare har ingen försäkringsskyldighet, men enligt 15 § i idrottlagen har han eller hon rätt att frivilligt teckna en försäkring som avses i lagen.

Avsikten är att den gräns i euro som fastställer försäkringsskyldigheten ska särskilja personer som idrottar på heltid och i förvärvssyfte från personer som idrottar som hobby. Gränsen anger dock inte till alla delar vilken typ av idrott som utövas, eftersom idrottarens lön kan underskrida den ovannämnda gränsen för försäkringsskyldighet beroende på idrottsgrenen och idrottsorganisationens ekonomiska situation också i sådana fall där idrotten bedrivs på heltid eller nästan på heltid.

Ålderdomstryggheten ska enligt 14 § 1 mom. i den gällande idrottlagen ordnas genom en försäkring som tecknas i ett försäkringsbolag. Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i lagen avsedda lönen eller den i 15 § avsedda

inkomsten för en individuell idrottsutövare. Ålderspension börjar betalas när idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som anges för hans eller hennes åldersklass i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med att idrottsutövaren fyller 65 år. Pension betalas enligt den gällande lagen för hela livet.

Ålderdomstryggheten för idrottare är inte förenat med lagstadgat indexskydd enligt det allmänna arbetspensionssystemet.

2.2 Bakgrunden till det separata systemet

Före 1995 hade idrottare ingen sådan inkomstrelaterad social trygghet som motsvarar lagen om olycksfall i arbetet och arbetspensionslagarna. Idrottarna var då beroende av förmånerna i grundtrygghetssystemet och olika frivilliga försäkringar. Det som var avgörande med tanke på ordnandet av det separata olycksfalls- och pensionsskyddet var vissa rättsinstansers avgöranden på 1990-talet, där idrottaren ansågs stå i anställningsförhållande. Till följd av detta skulle idrottare också ha rätt till sådan social trygghet som motsvarar inkomstrelaterad social trygghet för arbetstagare. Det ansågs dock inte möjligt att inkludera idrottare i det allmänna olycksfalls- och pensionssystemet på grund av de betalningsskyldigheter och avgiftsnivåer som systemen medför för arbetsgivare och arbetstagare. En central orsak till att ordna den inkomstrelaterade sociala tryggheten för idrottare genom en speciallag har varit idrottens snäva finansieringsbas och de höga kostnaderna för idrottsarbetsgivarna, om den allmänna arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkringen samt arbetspensionssystemet utvidgas till att omfatta idrott. Bakom det separata systemet finns också en tanke om att idrotten ska finansiera sig själv, och därför har man inte heller av den anledningen velat utvidga andra sociala trygghetssystem som baserar sig på kollektiv finansiering till att omfatta idrott. Det separata systemet har dessutom ansetts kunna beakta idrottens särdrag bättre än andra inkomstrelaterade socialförsäkringssystem.

Det första separata systemet för social trygghet för idrottare, som byggde på försäkringsprincipen och som det föreskrevs om i en förordning, skapades 1995. På lagnivå reglerades den sociala tryggheten för idrottsutövare första gången genom lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (575/2000), som trädde i kraft 2000 och som ersatte den tidigare förordningen. Nästa skede i regleringen av den sociala tryggheten för idrottare var ikraftträdandet av den gällande lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare 2009. Efter detta har det endast gjorts några enskilda ändringar i idrottarlagen, medan systemets grundstruktur har förblivit oförändrad.

Skyddet för idrottsutövare är ett snävare arrangemang som avviker från den övriga sociala tryggheten. De professionella idrottskarriärerna har blivit längre under de senaste åren, men en genomsnittlig idrottskarriär varar fortfarande mellan fem och femton år beroende på gren. Idrottskarriären är således i allmänhet ett tillfälligt skede i idrottarens liv. Efter eller vid sidan av idrottskarriären utför idrottarna i allmänhet också annat slags arbete och omfattas sålunda också av de allmänna inkomstrelaterade socialförsäkringssystemen.

2.3 Antalet försäkrade idrottare

Olycksfallsförsäkringscentralen för statistik över antalet idrottsförsäkringar och försäkrade idrottare. De senaste fastställda uppgifterna gäller år 2024, då det har funnits sammanlagt 107 gällande försäkringar. Antalet försäkrade idrottare har varit sammanlagt 1 608, av vilka 1 273 beräknas ha varit försäkrade under hela året. Det senare beskriver antalet så kallade årsförsäkrade, det vill säga det kalkylerade antalet idrottare som varit försäkrade hela året.

Under de spelsäsonger/försäkringsperioder som löpte ut 2024 var sammanlagt 1 266 idrottare försäkrade.

I Olycksfallsförsäkringscentralens idrottsförsäkringsregister ingår också uppgifter om försäkringar där inkomstgränsen enligt lagen inte överskrids och försäkringen baserar sig på frivillighet. I statistikregistret kan frivilliga försäkringar och ersättningar som betalats på basis av dem inte specificeras på ett tillförlitligt sätt. Samma idrottare kan också ha flera överlappande försäkringar som är i kraft samtidigt och där olika föreningar är försäkringstagare.

Den största gruppen försäkrade år 2024 var ishockeyspelare (640 st.), den näst största fotbollsspelare (329 st.) och den tredje största basketspelare (124 st.). Den frivilliga försäkringen av individuella idrottare har i praktiken upphört så småningom efter 2009 års reform av idrottarlagen så att enligt statistiken har inte en enda individuell idrottare varit försäkrad efter 2017.

Under de spelsäsonger och försäkringsperioder som löpte ut 2024 fanns det försäkrade idrottare inom grenarna ishockey, fotboll, basketboll, boboll, volleyboll, handboll, innebandy, futsal, padel, e-sport och motorsport.

Den genomsnittliga lön som ligger till grund för försäkringen för spelsäsonger som löpte ut 2024 var cirka 44 000 euro. Inkomstgränsen för försäkringsskyldigheten var 13 180 euro år 2024.

2.4 Behoven att utveckla ålderdomstryggheten

Enligt den gällande idrottarlagen ska ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring av livförsäkringsklass 1 enligt lagen om försäkringsklasser (526/2008). Pensionsskyddet för idrottaren består då av den betalda försäkringspremien, den beräkningsränta som betalas på den och eventuella kundåterbäringar som livförsäkringsbolaget betalar ut, minskade med de förvaltningskostnader som försäkringsbolaget tar ut. Beräkningsräntan och kundåterbäringarna har under de senaste åren varit låga på grund av räntemarknaden och försäkringsbolagens solvensbestämmelser. För vissa livförsäkringsbolag kan beräkningsräntan och kundåterbäringarna till och med ha sjunkit till 0 procent. I det nuvarande systemet har man inte uppnått den nivå på idrottarnas pensionsbesparingar som ursprungligen planerades. Med beaktande av de förvaltningskostnader som tas ut för försäkringarna är det möjligt att den reella avkastningen av pensionsbesparingen till och med blir negativ och att de särskilt på lång sikt kan ha en mer än ringa betydelse för beloppet av idrottarens framtida ålderspension, om pensionsbesparingarnas värde binds endast till beräkningsränta och kundåterbäringar.

Försäkringsbolagen erbjuder i praktiken inte längre sådana ovannämnda pensionsförsäkringar enligt livförsäkringsklass 1 som är bundna till beräkningsränta. Däremot erbjuder de sådana försäkringar enligt livförsäkringsklass 3 som avses i lagen om försäkringsklasser, bland annat fondanknutna pensionsförsäkringar. Idrottarlagen kräver till denna del en ändring som gör det möjligt att ordna ålderdomstryggheten också genom en fondförsäkring.

Den gällande lagstiftningen möjliggör inte ordnande av ålderdomstryggheten för idrottare på något annat sätt än genom en försäkring som tecknas hos ett försäkringsbolag. Således är det meningen att konkurrensen om ordnandet av ålderdomstryggheten ska ske mellan livförsäkringsbolagen, men det har inte funnits någon nämnvärd konkurrens om ordnandet av ålderdomstryggheten under lagens giltighetstid. En orsak som föreslagits är utöver den form av försäkring som definieras i lagstiftningen också att antalet försäkrade är för lågt för att

verksamheten ska vara lönsam. Avsaknaden av konkurrens har bedömts kunna inverka på de kostnader som tas ut för försäkringarna.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte i december 2012 en arbetsgrupp för att kartlägga eventuella missförhållanden i den sociala tryggheten för professionella idrottsutövare och lägga fram behövliga ändringsförslag för att avhjälpa dem. Arbetsgruppens slutrapport (2013:41) blev klar 2013. Enligt ett ställningstagande i rapporten är det möjligt att ordna ålderspension enligt idrottlagen i en pensionskassa som ett premiebaserat tilläggs-pensionsarrangemang, förutsatt att kassan ska godkänna alla försäkringsskyldiga och idrottare som har rätt till försäkring enligt idrottlagen som delägare. Dessutom ansågs det att den ålderdomstrygghet som ordnas i en pensionskassa bör vara sådan att delägarnas ansvar begränsas till betalning av försäkringspremie enligt idrottlagen, för att begränsa arbetsgivarnas och i synnerhet individuella idrottares ansvar. Med anledning av arbetsgruppens slutrapport vidtogs dock inga åtgärder för att främja möjligheten till pensionskassor. Möjligheten till pensionskassor har dock lyfts fram i diskussionerna om pensionsskyddet för idrottsutövare. Ett alternativt sätt att ordna ålderdomstryggheten för idrottare som har framförts är att försäkra idrottarna i en egen, ny tilläggs-pensionskassa för idrottare som bildas enligt lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor (947/2021).

I idrottlagen identifieras också andra behov av att reformera ålderdomstryggheten. Inom vissa idrotts-grenar är antalet utländska spelare och idrottare med olika medborgarskap stort. Utländska spelares avtalsförhållande med en finländsk idrottsarbetsgivare varar ofta en kort tid, eventuellt endast en spelsäsong. Deras genomsnittliga pensionsbesparingar är cirka 8 000 euro. Pensionstiden börjar vanligen 30–40 år efter det att idrottaren har varit försäkrad i Finland, och då kan det vara mycket utmanande och i vissa situationer rentav omöjligt att hitta honom eller henne och fullgöra försäkringsanstaltens lagstadgade skyldighet, det vill säga att identifiera kunden, när idrottaren har uppnått pensionsåldern. Då kan det uppstå situationer där en person har rätt till pension enligt idrottlagen, men pensionen av ovannämnda skäl aldrig kan betalas. Pensionsbesparingen kvarstår i dessa fall hos försäkringsbolaget. Eftersom ålderspension dessutom enligt tolkningen av den gällande lagen ska betalas ut för hela livet, är det månatliga beloppet som betalas ut av en liten besparing mycket litet. Det är i fråga om många länder dyrt att betala pension till utlandet på grund av bankernas kostnader, varvid en betydande del av det lilla månatliga beloppet kommer att gå till banktjänster även i det fall att idrottaren hittas i det land där han eller hon bor när pensionsåldern börjar.

I sådana situationer som beskrivs ovan är det motiverat att små pensionsbesparingar betalas ut som ett engångsbelopp när spelaravtalet upphör att gälla. Möjligheten till engångsbetalning bör dock inte i lagen begränsas endast till utländska idrottare, utan för att trygga idrottarnas jämlika ställning ska engångsbetalning under samma förutsättningar vara möjlig också för finländska idrottare när idrottskarriären upphör.

När det gäller ålderdomstryggheten har det också upplevts som problematiskt att ålderspensionen är livslång. Idrottskarriärer varar i genomsnitt 5–15 år och de är således korta jämfört med normala arbetskarriärer. Då blir också pensionsbesparingarna och därmed de månatliga posterna av den livslånga ålderspensionen ofta små, beroende på idrotts-grenens lönenivå. För att utveckla pensions-systemet för idrottare har det ansetts viktigt att pensionen också kan betalas för viss tid om idrottaren så önskar.

3 Målsättning

Propositionens viktigaste mål är att avhjälpa den akuta marknadsbristen i fråga om ålderspensionsförsäkringen enligt idrottlagen samt att förbättra nivån på pensionsskyddet för idrottare på lång sikt.

Målet är också att trygga idrottarnas ålderdomstrygghet med tanke på den förändrade försäkringsmarknaden och att få fler aktörer som tillhandahåller försäkringar till marknaden. Att endast en försäkringsdistributör tillhandahåller försäkringsskydd enligt idrottlagen kan inte anses vara en hållbar lösning. Målet med propositionen är att göra försäkringsverksamheten enligt idrottlagen smidigare ur försäkringsbolagets synvinkel så att sannolikheten är större att flera aktörer intresserar sig för den försäkringsmarknaden. När flera försäkringsdistributörer kommer in på marknaden ökar också idrottsarbetsgivarnas valmöjligheter i fråga om anordnaren av försäkringsskyddet. Idrottsarbetsgivarnas ekonomiska resurser varierar och när valmöjligheterna ökar kan varje idrottsarbetsgivare välja den lämpligaste och mest ändamålsenliga lösningen för sig.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare ändras så att ålderdomstryggheten för idrottsutövare utöver de nuvarande försäkringar som är bundna till beräkningsränta kan ordnas genom fondförsäkringar. Enligt förslaget kan också aktiva försäkringar och fribrev som inletts före lagens ikraftträdande med samtycke av idrottsarbetsgivaren och i fråga om fribrev med samtycke av den försäkrade omvandlas till fondanknutna försäkringar och fribrev. Det är dock inte heller efter lagändringen fråga om en sådan placeringsförsäkring som avses i 2 § 1 mom. 2 a-punkten i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

Enligt förslaget ska det till lagen fogas en möjlighet att betala pension för viss tid i stället för på livstid. För att pension ska få betalas för viss tid krävs idrottarens samtycke.

Dessutom föreslås det att försäkringsbolaget ska ha rätt att som engångsbetalning betala ut den besparing som uppsamlats på en försäkring som tecknats med tanke på ålderdomstryggheten. I lagen föreskrivs en övre gräns i euro för när försäkringsbolaget alltid kan betala ut besparingen som engångsbetalning och en annan övre gräns i euro under vilken utbetalning av besparingen som engångsbetalning förutsätter samtycke av idrottaren. Engångsbeloppet kan betalas efter det att idrottaren inte längre omfattas av en försäkring som arbetsgivaren tecknat och inte heller ingår ett nytt avtal med samma eller en annan idrottsarbetsgivare, utan de facto avslutar sin professionella idrottskarriär som omfattas av försäkringsskyldigheten, eller när det är fråga om en utländsk idrottare som lämnar landet. Det är alltså inte möjligt att betala ut en engångsbetalning när varje enskilt spelaravtal upphör, om idrottaren har för avsikt att fortsätta med sådant idrottsarbete som omfattas av arbetsgivarens försäkringsskyldighet i enlighet med idrottlagen. Pensionen kan betalas som en engångsbetalning vid den tidpunkt då idrottskarriären upphör eller senare när idrottsutövaren når åldern för ålderspension.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Tabell 1. Propositionens väsentliga konsekvenser

Konsekvenstyp	Väsentliga konsekvenser
Konsekvenser för idrottare	Möjlighet till större pensionsbesparing. Placeringsrisken överförs i huvudsak på enskilda idrottare. I synnerhet för dem som bedriver idrott en kort tid i Finland förbättras möjligheterna att få tillgång till pensionsbesparingen i och med möjligheten till engångsbetalning.
Konsekvenser för idrottsarbetsgivare	Fler valmöjligheter när det gäller ordnandet av ålderdomstryggheten i och med eventuella nya försäkringsdistributörer. Ökat administrativt arbete i samband med att försäkringar ändras.
Konsekvenser för försäkringsbolagen	Betalning av pension för viss tid och möjligheten till engångsbetalning minskar på lång sikt de administrativa kostnaderna för försäkringarna.
Konsekvenser för statsfinanserna	Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna.
Konsekvenser för samhället	Pensionsskyddet för idrottare omfattas fortfarande av ett separat system och avviker från det övriga pensionsskyddet för arbetstagare. Pensionstillväxten för kvinnliga idrottare blir sannolikt fortsättningsvis i allmänhet mindre än för män på grund av att kvinnornas löner är lägre.

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för försäkrade idrottare

För största delen av idrottarna är pensionsbesparingen för närvarande mindre än 10 000 euro och för en stor del mindre än 5 000 euro. Ålderdomstryggheten kan stärkas genom en fondförsäkring som tecknas i ett livförsäkringsbolag. Den förväntade avkastningen baserar sig på fenomenet ränta på ränta, där avkastningen på investeringarna utöver det ursprungliga kapitalet är räntebärande. En lång placeringstid ökar betydelsen av det ovannämnda fenomenet. Å andra sidan bär idrottaren själv placeringsrisken i den fondanknutna modellen, eftersom en viss avkastning på pensionsbesparingen inte garanteras. Avkastningen av investeringsobjekten varierar och därför är det särskilt svårt att förutspå avkastningen på kort sikt. Historiskt sett har utvecklingen av i synnerhet aktiebetonade investeringsmarknader dock på lång sikt varit uppåtgående, vilket stöder positiva förväntningar på avkastningen. För idrottare kan tiden mellan idrottskarriärens slut och pensioneringen vara 30–40 år, vilket ger en mycket lång investeringshorisont. Det kan med fog förväntas att avkastningsvariationerna jämnas ut under en så lång tid. På lång sikt kan en fondanknuten lösning sannolikt leda till större pensionsbesparingar än en modell som är bunden till beräkningsränta. Resultatet påverkas dock av de valda investeringsobjekten, de kostnader som tas ut för försäkringarna samt beskattningen.

Betalning av pension på livstid leder ofta till små månadsposter, om det totala beloppet av den uppsamlade pensionsbesparingen har varit litet. Då räcker en pension som betalas ut på livstid i allmänhet inte ensamt till för att försörja idrottsutövaren vid åldern för ålderspension. Månadsposten kan i någon mån höjas genom att pensionen betalas för viss tid, men en pension som betalas för viss tid kan också vara relativt liten, om sparkapitalet är lågt.

Idrottarna arbetar ofta efter eller vid sidan om idrottskarriären i andra yrken för vilka de tjänar in pension enligt de allmänna arbetspensionslagarna. Om ingen inkomstrelaterad arbetspension har tjänats in eller om den är liten, kan idrottaren ha rätt till folkpension. Den totala pensionen för idrottare består således av flera källor. Det är motiverat att bedöma den ändamålsenliga betalningstiden för en enskild pensionsbesparing i förhållande till beloppet av besparingarna, det övriga pensionsskyddet och den månadsinkomst som behövs.

Enligt en bedömning från Finlands Olympiska Kommitté spelar årligen cirka 200–300 utländska idrottare i lag i Finland. Enligt uppskattning spelar cirka 200 av dem endast en spelsäsong i Finland, vilket innebär att också pensionsbesparingen i Finland blir liten. Till exempel i FM-ligan i ishockey, där spelarnas löner i genomsnitt är högre än inom andra idrottsgrenar, är de genomsnittliga pensionsbesparingarna för utländska spelare ca 8 000 euro. När spelaravtalet upphör att gälla lämnar många utländska idrottare Finland. Enligt den gällande lagen kan utbetalningen av pension inledas först när idrottsutövaren har uppnått pensionsåldern. Det kan ha gått flera årtionden mellan att idrottaren lämnar landet och att idrottaren når pensionsåldern, och det kan vara mycket svårt eller till och med omöjligt för försäkringsbolaget att hitta en idrottare för att betala pensionen, om idrottaren inte själv aktivt har varit i kontakt med försäkringsbolaget. Om idrottaren inte alls anträffas, kvarstår den uppsamlade pensionsbesparingen hos försäkringsbolaget. Dessutom är det i fråga om flera länder dyrt att betala ut pension till utlandet, varvid en betydande del av en liten månadspension kommer att gå till banktjänster. Möjligheten till engångsbetalning förbättrar idrottares faktiska möjligheter att få tillgång till de medel som uppsamlats genom pensionssparande. Den upplevda rättvisan i systemet försämras om idrottaren själv inte får de intjänade medlen.

För att trygga idrottarnas jämlika ställning bör möjligheten till engångsbetalning dock inte begränsas till endast utländska idrottare, utan samma rätt bör gälla alla idrottare som har avslutat sin professionella idrottskarriär och inte längre omfattas av försäkringar enligt idrottarlagen och vars pensionsbesparingar underskrider ett visst belopp som föreskrivs i lag.

För närvarande beskattas pensioner enligt idrottarlagen som förvärvsinkomst, och de föreslagna ändringarna ändrar inte situationen till denna del.

4.2.1.2 Konsekvenser för idrottsarbetsgivare

Idrottsarbetsgivarna har för närvarande kunnat ordna ålderdomstryggheten för idrottare endast genom en försäkring som tecknas i ett livförsäkringsbolag, och tillhandahållandet av försäkringar har varit mycket koncentrerat från försäkringsbolagens sida. Till följd av lagändringarna förväntas fler försäkringsdistributörer komma ut på marknaden. Inträdet av nya försäkringsdistributörer på marknaden ökar idrottsarbetsgivarnas alternativ när det gäller att ordna ålderdomstrygghet. Mångsidigare sätt att ordna försäkringar gör det möjligt att bättre anpassa försäkringsskyddet till arbetsgivarens behov och verksamhetens art.

Ökad konkurrens kan bidra till att minska de skötsel- och förvaltningskostnader som tas ut för försäkringarna och förbättra transparensen i kostnaderna. I det skede då försäkringsavtalen ändras kan man dock förvänta sig engångskostnader som hänför sig till jämförelse och konkurrensutsättning av tjänsteleverantörer samt förnyande av avtal. Konsekvensernas omfattning beror bland annat på marknadsutvecklingen, arbetsgivarens storlek och antalet idrottare som varje arbetsgivare försäkrar.

Det utvidgade utbudet kan till en början öka idrottsarbetsgivarnas administrativa arbete, såsom bedömningen av alternativ och jämförelsen av avtalsvillkor. För små arbetsgivare kan den extra administrativa bördan relativt sett vara större än för stora arbetsgivare.

Flera aktörers närvaro på marknaden minskar risken för att tillhandahållandet av försäkringar avbryts när en enskild aktör drar sig tillbaka från marknaden. Detta förbättrar arbetsgivarens förutsättningar att fullgöra sin lagstadgade försäkringsskyldighet också vid marknadsförändringar. På längre sikt kan ökad konkurrens och ökad valfrihet medföra kostnadsbesparingar och förbättra kontinuiteten i tjänsterna.

Enligt den gällande idrottlagen ska den försäkringspliktige som premie för ålderdomstryggheten betala 4,5 procent av den lön som idrottsutövaren får. Propositionen ändrar inte den nuvarande betalningsandelen.

4.2.1.3 Konsekvenser för försäkringsbolagen

De föreslagna ändringarna bedöms ha en viss inverkan på försäkringsbolagens placeringsrisk, som i och med modellen med fondförsäkringar i huvudsak överförs på de försäkrade. Med beaktande av det ringa antalet försäkrade idrottare är den ovannämnda effekten dock liten.

Utbetalning av pension för viss tid samt möjligheten till engångsbetalning minskar på lång sikt försäkringsbolagens administrativa kostnader för försäkringarna. De föreslagna ändringarna förutsätter sannolikt inga systemändringar av försäkringsbolagen, eftersom fondförsäkringar redan hör till livförsäkringsbolagens produktutbud. För engångsbetalningen ska försäkringsbolaget be den försäkrade lämna uppgifter om eventuella pensionsbesparingar enligt idrottlagen som intjänats i andra försäkringsbolag. Detta påverkar i någon mån förfarandet och behandlingstiderna vid försäkringsbolagen.

4.2.1.4 Konsekvenser för statsfinanserna

Propositionen har inga konsekvenser för statsfinanserna.

4.2.2 Konsekvenser för samhället

4.2.2.1 Konsekvenser för jämlikheten och för jämställdheten mellan könen

Olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottare avviker från och är snävare än motsvarande skydd för andra arbetstagare. Orsaken till detta har redan tidigare i samband med beredningen av idrottlagarna konstaterats vara att finansieringsbasen för idrotten är snäv. En övergång till det allmänna olycksfalls- och pensionssystemet har ansetts bli för dyr för idrottsarbetsgivarna i förhållande till den finansiering som står till förfogande. De bikostnader som en idrottsarbetsgivare ska betala är betydligt lägre än andra arbetsgivares bikostnader. Det separata systemet för idrottare har också motiverats med att idrotten ska finansiera sig själv. En idrottskarriär har dessutom ansetts vara ett relativt kort livsskede. Efter eller vid sidan av idrottskarriären utför idrottare i allmänhet också annat slags arbete antingen i ett anställningsförhållande eller som företagare och omfattas således av de allmänna sociala trygghetssystemen.

Propositionen inverkar inte på den ovan konstaterade utgångspunkten att olycksfalls- och pensionsskyddet för idrottare har genomförts genom ett försäkringsbaserat arrangemang som är separat från annan social trygghet.

När man granskar skillnaderna mellan könen i fråga om idrott på heltid, särskilt i fråga om lagsporter, kan det konstateras att män både i Finland och internationellt klart oftare är avlönade, heltidsanställda professionella idrottare. Antalet kvinnliga professionella idrottare ökar, men det är fortfarande ojämnt mellan olika grenar och föreningar. Också löneskillnaderna mellan könen

kan tydligt observeras både internationellt och i Finland, och kvinnliga idrottare blir ofta tvungna att kombinera idrott med arbete eller studier, medan män oftare kan koncentrera sig på att utöva idrott på heltid.

I och med att kvinnliga idrottares löner är lägre än männens löner blir också kvinnornas pensionsbesparingar mindre. För att pension ska intjänas förutsätts det att idrottarens lön överskrider inkomstgränsen enligt idrottlagen, som omvandlad till 2026 års nivå är 13 790 euro per år. Kvinnornas löner inom idrotten ligger oftare än männens under denna gräns, vilket innebär att ingen pension alls tjänas in.

Propositionen är könsneutral i fråga om de föreslagna ändringarna, och den har inga konsekvenser för de olika pensionsintäkterna mellan könen, vilka beror på löneskillnaderna.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ordande av ålderdomstrygghet i en tilläggs-pensionskassa

Som ett alternativt sätt att ordna ålderdomstryggheten för idrottare har man under beredningen också övervägt en tilläggs-pensionskassa enligt lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor. Kassen skulle bildas av idrottsarbetsgivarna och kassen skulle endast tillhandahålla ålderspensionsförsäkringar för idrottare.

Bestämmelser om bildande av tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor och om deras verksamhet finns i lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor. De är enligt definitionen anstalter som bedriver annan social pensionsförsäkringsverksamhet än lagstadgad pensionsförsäkringsverksamhet. Tilläggs-pensionsanstalterna bedriver frivillig tilläggs-pensionsförsäkringsverksamhet som kompletterar det lagstadgade pensionsskyddet, och de får inte bedriva annan försäkringsverksamhet än sådan som avses i lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor.

Tilläggs-pensionsförsäkringsverksamheten omfattas av tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (IORP II). Den nationella regleringen av tilläggs-försäkringsverksamhet som gäller tilläggs-pensionsanstalter baserar sig på det ovannämnda IORP II-direktivet. Direktivet ställer vissa krav på bland annat tilläggs-pensionsanstaltens förvaltningsstruktur och riskhantering samt ökar öppenheten och transparensen i verksamheten genom att ställa krav på den information som ska ges de försäkrade. Målet med direktivet är också att underlätta tilläggs-pensionskassornas gränsöverskridande verksamhet.

En förutsättning för att en tilläggs-pensionskassa ska kunna inleda sin verksamhet är registrering och att Finansinspektionen har fastställt stadgarna. Enligt lagen om tilläggs-pensionsstiftelser och tilläggs-pensionskassor kan en persongrupp som har definierats utifrån sitt yrke eller ett yrkesområde eller sitt medlemskap i en registrerad förening bilda en tilläggs-pensionskassa. I specialmotiveringen till regeringens proposition om lagen om tilläggs-pensionsanstalter (RP 28/2021 rd) konstateras dessutom att det förutsätts att det är motiverat att bedriva pensionskassaverksamhet inom persongruppen. Samtidigt som Finansinspektionen fastställer pensionskassans stadgar avgör den huruvida det är motiverat att bedriva pensionskassaverksamhet inom gruppen. Utöver de ovannämnda grupperna kan de försäkrade och arbetsgivaren tillsammans bilda en kassa som bedriver premiebaserad tilläggs-pensionsverksamhet.

En tilläggs pensionskassa som endast bedriver tilläggs pensionsförsäkrings verksamhet ska ha minst 100 sådana försäkrade som anges närmare i lagen. I tilläggs pensionskassans stadgar kan det också bestämmas att kassans minimistorlek är sammanlagt 100 ovannämnda försäkrade och pensionstagare.

En tilläggs pensionskassa ska ha stadgar där det bland annat finns bestämmelser om den pensionsförsäkrings verksamhet som bedrivs, vilka som är försäkrade i pensionsanstalten, styrelsen och revisorerna, förmånerna och försäkringspremierna samt huruvida pensionsanstalten står för åtagandet att täcka en biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning för investeringsverksamheten eller en viss nivå på förmånerna. I stadgarna ska det också bestämmas om fribrevsrätt och om hur pensionsanstaltens tillgångar och ansvarsförpliktelser fördelas när pensionsanstalten upplöses. Dessutom ska stadgarna innehålla bestämmelser bland annat om hur pensionsanstalten ger de försäkrade den information som ska lämnas om tilläggs pensionsarrangemang, information om de rättsmedel som står till buds för de försäkrade, hur kallelser till kassamötet ska utfärdas och delägarnas rösträtt, hur det delägarspecifika bidraget bestäms och vilka påföljderna är vid förseningar av bidraget samt hur en delägare kan utträda och på vilka grunder en delägare kan uteslutas ur pensionskassan.

Finansinspektionen ska fastställa tilläggs pensionskassans stadgar. Ansökan om fastställelse ska åtföljas av avtalet om bildande av kassan, en delägarförteckning och en redogörelse för att styrelsens ledamöter och verkställande direktören uppfyller behörighetskraven. Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om innehållet i ansökan och om de redogörelser och handlingar som ska fogas till ansökan. Finansinspektionen ska fastställa stadgarna för en tilläggs pensionskassa, om stadgarna är lagenliga och den tilltänkta försäkringsverksamheten inte anses äventyra en sund utveckling på området.

Finansinspektionen får utöver bestämmelserna om ledningen och företagsstyrningssystemet i 3 kap. i lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor meddela närmare föreskrifter om den utredning som ges om styrelseledamöternas och verkställande direktörens behörighet samt om företagsstyrningssystemet, riskhanteringsfunktionen, riskhanteringssystemet och systemet för internkontroll.

Tilläggs pensionsförsäkrings verksamheten kan vara förmånsbaserad, premiebaserad eller fondanknuten. Det förmånsbaserade tilläggs pensionsskyddet bestäms i enlighet med arbetsgivarens löfte om tilläggs pension. Det premiebaserade tilläggs pensionsskyddet bestäms på basis av inbesparingen av försäkringspremierna och hur premierna investerats, minskade med kostnaderna för förvaltandet av försäkringen. Med fondanknutet tilläggs pensionsarrangemang avses ett premiebaserat tilläggs pensionsarrangemang där pensionsbeloppet har bundits till hur värdet av vissa investeringsobjekt utvecklas. I fråga om tilläggs pensionsförsäkringar erbjuder pensionsstiftelserna och pensionskassorna sina delägare möjlighet att för arbetstagarna ordna försäkringsskydd av delvis samma slag som en grupp pensionsförsäkring i ett livförsäkringsbolag. Tilläggs pensionsanstalter omfattas dock inte av likadana solvensbestämmelser som försäkringsbolag. Tilläggs pensionsanstalten ska ha tillgångar som är tillräckliga för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna, men om anstalten inte själv står för åtagandet att täcka en biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning på investeringsverksamheten eller en viss nivå på förmånerna, förutsätts det inte att den har en kapitalbas som överstiger de försäkringstekniska avsättningarna. Med biometrisk risk avses i fråga om pensioner en risk som hör samman med livslängden. Om tilläggs pensionsanstalten står för åtagandet att täcka en biometrisk risk, betalas pensioner under den försäkrades hela livstid och i lagen ställs olika krav på solvenskapitalets minimibelopp för olika försäkringsklasser.

I det utkast till regeringsproposition som var på remiss ingick också ett förslag till en alternativ möjlighet att ordna ålderdomstryggheten i en tilläggs pensionskassa. Utifrån remissvaren konstaterades det dock att det i fråga om kassamöjligheten skulle ha behövts en mer omfattande utredning bland annat i fråga om de administrativa och andra kostnaderna samt riskerna. Finansinspektionen konstaterade i sitt utlåtande att delägarnas ansvar i en tilläggs pensionskassa inte begränsas endast till betalning av försäkringspremien enligt idrottlagen på det sätt som anförs i social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupps slutrapport 2013:41, utan delägarens ansvar bestäms i enlighet med lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor samt lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021). Enligt den ovannämnda arbetsgruppens slutrapport skulle en förutsättning för kassan ha varit att alla försäkringsskyldiga och idrottare som har rätt till försäkring enligt idrottlagen, det vill säga även individuella idrottare, skulle godkännas i kassan.

I fråga om idrottlagen krävs enligt förslaget samtycke av idrottaren för betalning av pension för viss tid. Detta innebär i praktiken att pensionsskyddet i princip är livslångt och att pensionen kan betalas för viss tid genom en separat överenskommelse. I fråga om tilläggs pensionskassor innebär detta i praktiken också att livsfallrisken, det vill säga den så kallade biometrisk risken, ska garanteras och att vissa solvenskrav därmed ska uppfyllas. Ordandet av ålderdomstryggheten enligt idrottlagen i en tilläggs pensionskassa kan enligt Finansinspektionens utlåtande också vara förenat med andra betydelsefulla omständigheter som inverkar på de faktiska möjligheterna att genomföra arrangemanget. De föreslagna ändringarna av bestämmelserna i idrottlagen skulle inte heller till alla delar ha kunnat tillämpas på en tilläggs pensionskassa.

Propositionen har beretts enligt en brådskande tidsplan, eftersom en del idrottare redan från och med den 1 januari 2026 har varit utan ålderspensionsförsäkring enligt idrottslagen. Det har ansetts vara ytterst viktigt att lagen träder i kraft den 1 juli 2026 på grund av den akuta bristen i försäkringsskyddet. På grund av att tidsplanen är brådskande har det i samband med denna proposition inte varit möjligt att genomföra de fortsatta utredningar som alternativet med tilläggs pensionskassor kräver.

5.1.2 Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA

Social- och hälsovårdsministeriet har under den inledande beredningen som tjänsteuppdrag utrett ett alternativ där försäkringsverksamheten enligt idrottlagen överförs till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA. LPA skulle då med stöd av idrottslagen vara den enda försäkringsgivaren, och då skulle det inte kunna uppstå konkurrens om tillhandahållandet av försäkringar. Å andra sidan skulle ordandet av försäkringsskyddet i LPA stabilisera systemet, eftersom tillgången till försäkringar inte skulle vara beroende av utbudet hos försäkringsaktörerna på marknaden.

Försäkringarna skulle tecknas i enlighet med bestämmelserna i den gällande idrottlagen, vilket i fråga om ålderdomstryggheten skulle innebära att det nuvarande systemet, som är bundet till en beräkningsränta, kvarstår. Pensionsskyddets nivå skulle då inte kunna förbättras med hjälp av den fondanknutna modellen.

I beredningsskedet understöddes det ovan beskrivna alternativet knappt alls av de centrala intressentgrupperna. Alternativet skulle också ha krävt systemändringar av LPA och en övergångsperiod, och lagändringarna skulle inte ha kunnat träda i kraft enligt den nu planerade och nödvändiga snabba tidsplanen. Detta skulle ha lett till en ganska långvarig olaglig situation där idrottsarbetsgivarna inte skulle ha kunnat fullgöra sin lagstadgade skyldighet att försäkra

idrottare. Av ovannämnda skäl ansågs det inte ändamålsenligt att överföra försäkrandet av idrottare till LPA i samband med denna proposition.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I Europa varierar pensionssystemen för idrottare från land till land. I en del länder omfattas idrottare av det allmänna pensionssystemet. Utöver det allmänna systemet kan pension tjänas in genom obligatorisk tilläggs pension och frivilligt sparande. Pensionsarrangemangen har också kunnat avtalas om genom kollektivavtal. Till exempel i Sverige innehåller det kollektivavtalsbaserade arrangemanget utöver pensionsskydd även andra arrangemang som gäller idrottares sociala trygghet.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition publicerades i den elektroniska utlåtan detjänsten den 23 februari 2026. Utlåtanden kunde lämnas fram till den 6 mars 2026. Remisstiden var kortare än den rekommenderade längden på sex veckor, eftersom det på grund av förändringarna på försäkringsmarknaden finns ett behov att uppdatera lagstiftningen så fort som möjligt.

Det kom in sammanlagt 21 utlåtanden. Utlåtande lämnades av Akava ry, Eläkesätiöyhdistys ESY ry, Finanssiala ry, Finansinspektionen, Jalkapallon Pelaajayhdistys ry, Jääkiekon SM-liiga Oy, LokalTapiola Ömsesidigt Livförsäkringsbolag, Mandatum Livförsäkringsaktiebolag, undervisnings- och kulturministeriet, OP-Livförsäkrings Ab, Porasto Oy, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Suomen Jääkiekkoliijat ry, Suomen Koripalloliitto ry, Finlands Olympiska Kommitté rf, Finlands Bollförbund rf, Suomen Pesäpalloliitto ry, Suomen Urheilijat ry och Vasa universitet. Två privatpersoner lämnade utlåtanden. Finansministeriet meddelade att det inte har något att yttra i ärendet.

Remissinstanserna understödde i huvudsak propositionen och ansåg den vara nödvändig. En del av remissinstanserna betonade dock att den sociala tryggheten för idrottare i fortsättningen bör granskas som en helhet med beaktande av idrottarnas ställning som arbetstagare och deras jämlikhet med andra grupper av arbetstagare. En del av remissinstanserna föreslog att det inrättas en arbetsgrupp på trepartsbasis för att avhjälpa bristerna i idrottarnas sociala trygghet och arbetslöshets- och pensionsskydd.

Alla remissinstanser understödde möjligheten att ordna ålderdomstryggheten för idrottare genom en fondförsäkring. Detta ansågs stärka nivån på pensionsskyddet för idrottare när placeringstiderna är långa. Flera remissinstanser ansåg att också fribrev som redan har tjänats in bör kunna omvandlas till fondanknutna. Det ansågs också vara särskilt viktigt att idrottaren, om han eller hon så önskar, ska kunna överföra besparingarna i fribreven från ett livförsäkringsbolag till ett annat eller eventuellt till en tilläggs pensionskassa. Denna ståndpunkt motiverades med att försäkringsmarknaden fungerar bättre i praktiken och med att det i flera individuella pensionsförsäkringar under vissa förutsättningar är möjligt att överföra besparingar. I vissa utlåtanden ansågs det dessutom att idrottaren själv bör ha möjlighet att påverka risknivåerna för sina egna pensioner och placeringar, och även ur denna synvinkel är rätten att överföra fribrev motiverad. Rätten att överlåta fribrev och möjligheten att överlåta det nuvarande försäkringsbeståndet ansågs vara en viktig fråga med tanke på huruvida bildandet av en tilläggs pensionskassa är ett realistiskt alternativ. OP-Livförsäkrings Ab konstaterade i sitt utlåtande att det i lagberedningen i fråga om det fondanknutna alternativet tydligt bör konstateras att pensionsarrangemanget i fråga inte heller i fortsättningen är en placeringsförsäkring enligt lagen om försäkringsavtal, eftersom en sådan tolkning skulle medföra extra skyldigheter för försäkringsbolagen som är mycket svåra att genomföra.

För att ordnande av ålderdomstryggheten i en tilläggspensionskassa ska kunna möjliggöras krävs det enligt många remissinstanser ytterligare utredningar bland annat i fråga om systemets kostnadsstruktur, beskattning, regler, administrativa funktion och risker. I utlåtandena ansågs det att tilläggspensionskassan inte får bli en lösning där riskerna eller de administrativa kostnaderna i oproportionerlig grad överförs på idrottarna. Tilläggspensionskassan får inte heller vara det enda alternativet för att ordna ålderdomstryggheten, utan den ska vara en ytterligare aktör på marknaden.

Finansinspektionen konstaterade i sitt utlåtande att delägarens ansvar i en tilläggspensionskassa inte är begränsat till betalning av försäkringspremie enligt idrottarlagen, utan delägarens ansvar bestäms i enlighet med lagen om tilläggspensionsstiftelser och tilläggspensionskassor samt lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor. Finansinspektionen fäste uppmärksamhet vid att livslång pension är förenad med livsfallrisk, det vill säga så kallad biometrisk risk. För en tilläggspensionskassa som garanterar en sådan risk har det i lagen i fråga om olika försäkringsklasser ställts olika krav på solvenskapitalets minimibelopp. Kravet på idrottarens samtycke för utbetalning av pension för viss tid innebär i praktiken att det pensionsskydd som ordnas i en tilläggspensionskassa i princip är livslångt och att kassan bär livsfallrisken för de försäkrade. Finansinspektionen konstaterade vidare att de föreslagna bestämmelserna i 14 § om rätt till fribrev och engångsbetalning i den föreslagna formen inte till alla delar kan tillämpas på en tilläggspensionskassa. Ordandet av ålderdomstryggheten enligt idrottarlagen i en tilläggspensionskassa kan enligt Finansinspektionen också vara förenat med andra betydelsefulla omständigheter som inverkar på möjligheterna att genomföra arrangemanget.

Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf konstaterade i sitt utlåtande att det numera i praktiken endast finns tilläggspensionskassor i större koncerner och hos de största arbetsgivarna. Mindre tilläggspensionskassor har upplösts och inga nya kassor har bildats under de senaste åren. Det totala antalet professionella idrottare som ska försäkras enligt de gällande bestämmelserna är relativt litet. Enligt remissinstansen är splittrandet av försäkringsverksamheten således förknippat med oro över om gruppen är attraktiv för olika försäkringsdistributörer.

Största delen av remissinstanserna understödde möjligheten att betala pension för viss tid och möjligheten till engångsbetalning av små pensionsbesparingar. De remissinstanser som företräder idrottare betonade särskilt att engångsbetalningen alltid ska grunda sig på idrottarens eget samtycke och att regleringen ska vara tydlig i fråga om när idrottskarriären anses ha upphört samt hur engångsbetalningarna beskattas. Många remissinstanser ansåg att begreppet idrottskarriär som upphört bör preciseras i propositionen. Suomen Koripalloliitto ry ansåg att möjligheten till engångsbetalning till och med kan locka i synnerhet utländska idrottare till Finland och sålunda öka Finlands konkurrenskraft bland professionella idrottare.

OP-Livförsäkrings Ab ansåg att försäkringsbolaget ska kunna besluta om alternativet med engångsbetalning och att det ska kunna genomföras på bolagets initiativ. Detta är särskilt viktigt i fråga om försäkringsbestånd som uppkommit före lagens ikraftträdande. I fråga om små engångsbetalningar föreslogs en precisering så att gränserna i euro gäller per försäkringsbolag. Försäkringsbolagen har enligt OP-Livförsäkrings Ab inte möjlighet att utreda kundens eventuella andra försäkringar i andra bolag. I vissa utlåtanden föreslogs det också att pensionen alltid ska vara tidsbegränsad i stället för livslång, med undantag för engångsbetalningar. Både Mandatum Livförsäkringsaktiebolag och OP-Livförsäkrings Ab föreslog i sina utlåtanden att termen ”individuell pensionsförsäkring” ska strykas i 14 § för att förtydliga regleringen, eftersom det är fråga om den försäkrades rätt till fribrev.

LokalTapiola Ömsesidigt Livförsäkringsbolag föreslog att det ska bedömas om det i fråga om utländska idrottare är möjligt att avvika från den obligatoriska försäkringsskyldigheten och i stället betala dem till exempel ett belopp i pengar som motsvarar försäkringspremien så att idrottaren kan förbereda sig på pensionsåldern till exempel genom frivilligt pensionskydd i idrottarens hemland. Ett annat alternativ kan vara att försäkra utländska idrottare genom något annat internationellt försäkringsarrangemang. Dessutom föreslogs en nedre åldersgräns för försäkringsskyldigheten, till exempel 18 år, och en möjlighet att genomföra pensionsförsäkringslösningen kollektivt på förbunds nivå för att minska den administrativa bördan.

En del av remissinstanserna föreslog att den i 16 a § i idrottarlagen avsedda tidsfristen för försäkringsbolagets anmälningsskyldighet när bolaget upphör med att tillhandahålla försäkringar ska förlängas till två år och att försäkringsbolagets anmälningsskyldighet om att försäkringar inte längre tillhandahålls ska utvidgas till att också gälla försäkringstagare och företrädare för de försäkrade. Dessutom föreslogs det att det i lagstiftningen ska föreskrivas om en skyldighet för vissa aktörer att tillhandahålla försäkringar enligt idrottarlagen.

I utlåtandena framfördes också åsikter om att den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten bör sänkas till den så kallade allmänna nivån. Många idrottares lönenivå underskrider den nedre gränsen för försäkringsskyldigheten enligt lagen (13 790 euro på 2026 års nivå) och de är således helt utan olycksfalls- och pensionskydd enligt idrottarlagen. I utlåtandena ansågs det ytterligare att man i samband med lagändringarna bör trygga idrottarnas pensionsbetalningar också i situationer där föreningsarbetsgivare går i konkurs.

Finlands Bollförbund rf och Suomen Pesäpalloliitto ry föreslog att det i fortsättningen ska övervägas om lagen också kan tillämpas på professionella domare vars arvoden överskrider den lagstadgade miniminivån.

I remissvaren framfördes utöver de ovannämnda synpunkterna vissa tekniska förslag till korrigeringar och kompletteringar av lagutkastet. Mandatum Livförsäkringsaktiebolag konstaterade att det av propositionen inte framgick om möjligheten att betala pension för viss tid och möjligheten till engångsbetalning också gäller redan gällande ålderspensionsförsäkringar och fribrev som redan bildats. Dessutom föreslogs det att det i lagen ska tas in ett omnämnande av att en enskild försäkrads pensionsbesparingar och fribrev som influtit i samma idrottsserie kan kombineras till en enda helhet inom försäkringsbolaget.

Efter remissbehandlingen har propositionen färdigställts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Utifrån remissvaren slopades förslaget om att ordna ålderdomstryggheten för idrottare i en tilläggs pensionskassa. Eftersom lagförslaget är brådskande skulle det inte ha varit möjligt att göra mer omfattande utredningar om tilläggs pensionskassan inom den tid som fanns till förfogande utan att lagens ikraftträdande vid den planerade tidpunkten äventyras. I fråga om tilläggs pensionskassor behandlas frågan närmare i avsnitt 5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.

Utifrån remissvaren har behövliga korrigeringar, förtydliganden och kompletteringar gjorts i propositionen. Man har strävat efter att förbättra och komplettera motiveringen till propositionen och lagförslaget till den del det har funnits brister i dem. Till lagförslaget har fogats en bestämmelse om försäkringsgivarens rätt att kombinera en enskild idrottares pensionsbesparingar och fribrev som influtit i samma idrottsserie till en enda pensionsbesparingshelhet inom samma försäkringsbolag. Detta anses vara motiverat både med tanke på förvaltningen av försäkringar och för att underlätta idrottarens möjligheter att få aktuell information om sitt försäkringsskydd till exempel via försäkringsbolagets webbtjänster.

De innehållsmässiga lösningarna i propositionen har dock inte ändrats, med undantag för att alternativet med en tilläggs pensionskassa slopas, och propositionens omfattning har inte utvidgats. Propositionens syfte har inte varit att se över inkomstgränsen för skyldigheten att försäkra idrottare. Ålderdomstryggheten enligt idrottarlagen är avsedd att utgöra en del av idrottarens system för social trygghet, och det anses inte motiverat att ändra det så att det motsvarar en helt frivillig pensions- eller placeringsförsäkring, som kan vara förenad med en friare möjlighet att överföra besparingar. Den ikraftträdande bestämmelse som ingår i lagförslaget innehåller som övergångsbestämmelse ett förslag om en möjlighet att genom avtal omvandla försäkringar som tecknats och fribrev som uppkommit enligt den gällande lagen till fondförsäkringar inom försäkringsbolaget. Dessutom möjliggör möjligheten till engångsbetalning i vissa situationer att försäkringsbesparingar i fortsättningen lyfts och placeras på det sätt som idrottaren väljer.

Eftersom det är fråga om lagstadgat pensionsskydd för idrottare och därmed också om social trygghet, är det motiverat att i propositionen hålla sig till att idrottaren om han eller hon så önskar också har rätt att få sin pension betald på livstid. Betalning av pension för viss tid liksom engångsbetalning ska basera sig på idrottarens samtycke, med undantag för de minsta pensionsbesparingarna, som försäkringsbolaget på eget initiativ kan betala ut som engångsbetalning. Det har inte ansetts motiverat att ändra propositionen till denna del.

I detta sammanhang har det inte ansetts motiverat att förlänga tidsfristen för försäkringsbolags anmälningsskyldighet enligt 16 a § i idrottarlagen jämfört med tidsfristen enligt den gällande lagen. En längre tidsfrist för anmälningsskyldigheten kan minska försäkringsbolagens vilja att tillhandahålla försäkringar enligt idrottarlagen. En utvidgning av tidsfristen för anmälningsskyldigheten till att gälla till exempel försäkringstagare och företrädare för de försäkrade kan också ha ovannämnd effekt på tillhandahållandet av försäkringar. Bestämmelser om försäkringsbolagens anmälningsskyldighet när försäkringar upphör finns i lagen om försäkringsavtal (543/1994).

7 Specialmotivering

14 §. I 1 mom. föreskrivs det om den tidpunkt när ålderspension ska börja betalas och om ordnandet av ålderdomstryggheten genom en försäkring samt anges genom vilken typ av försäkring ålderdomstryggheten ska ordnas. I momentet föreskrivs dessutom om försäkringspremiens storlek. Det föreslås att paragrafen ändras så att i 1 mom. endast föreskrivs om den ålder när pensionen börjar. Till momentet fogas också en möjlighet att betala ålderspension för viss tid. För betalning av pension för viss tid krävs idrottsutövarens samtycke. Det kan avtalas närmare om tiden för betalning i försäkringsvillkoren eller med en enskild idrottare när han eller hon går i pension, dock så att minimitiden för betalning av pension är tio år.

I 2 mom. föreskrivs det om möjligheten att fortsättningsvis ordna ålderdomstryggheten i ett försäkringsbolag genom en försäkring av livförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser men dessutom genom en försäkring av livförsäkringsklass 3 enligt 15 § i lagen om försäkringsklasser, det vill säga en fondförsäkring. I momentet föreskrivs det också om försäkringspremiens storlek, som fortfarande är 4,5 procent av den lön som enligt 1 § betalas till idrottsutövaren eller, i fråga om individuella idrottsutövare, av den inkomst som avses i 15 §.

I 14 § 2 mom. i den gällande lagen föreskrivs det om idrottsutövarens rätt till fribrev efter det att försäkringstagaren meddelar att idrottsutövaren inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat. Enligt förslaget fogas till 14 § ett nytt 3 mom. där det fastställs när

de medel som en idrottsutövare har tjänat in på basis av en försäkring blir ett fribrev. I momentet stryks omnämmandet i den gällande lagen om att ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel överförs till idrottsutövaren och förblir som fribrev i kraft som en individuell pensionsförsäkring. I en gruppensionsförsäkring innebär fribrev att personens försäkringsskydd förblir i kraft genom de försäkringsbesparingar som arbetsgivaren eller arbetstagaren tidigare betalat, men att försäkringens struktur och karaktär inte ändras till ett individuellt avtal. Fribrevet för en gruppensionsförsäkring följer villkoren för gruppensionsförsäkringen även om arbetsgivaren upphör med betalningen av försäkringspremierna. Bestämmelserna om individuella pensionsförsäkringar avviker bland annat i fråga om pensionsåldern från pensionsförsäkringen enligt idrottlagen, och det är inte ändamålsenligt att använda uttrycket i samband med lagstadgad pensionsförsäkringsverksamhet enligt idrottlagen, där pensionskyddet i praktiken har ordnats med hjälp av gruppensionsförsäkringar som arbetsgivaren tecknat.

I det nya 14 § 3 mom. föreskrivs det utöver det som konstateras ovan om försäkringsbolagets rätt att kombinera en enskild försäkrads fribrev till en helhet inom samma försäkringsbolag när de har inlutit i samma idrottsserie och till den del ålderdomstryggheten för idrottsutövaren har ordnats i samma försäkringsbolag. Syftet med detta är att förhindra att försäkringsskyddet splittras upp på flera pensionsförsäkringar också inom ett och samma försäkringsbolag. Grenförbund inom idrott eller serier inom tävlingsidrott kan ha försäkringsarrangemang som grundar sig på ett paraplyavtal inom idrottsserien eller grenförbundet, i vilket det avtalas om praktiska villkor och verksamhetssätt för arrangemanget på ett enhetligt sätt för aktörerna inom serien. Utifrån dessa avtal har idrottsföreningarna ingått enskilda försäkringsavtal. Med gemensamt försäkringsarrangemang för idrottsserien avses i paragrafen ett sådant arrangemang som beskrivs ovan. Med hjälp av att försäkringarna kombineras kan pensionen betalas ut från en enda pensionsförsäkring. Kombinerandet gör det också möjligt för idrottsutövare att tydligare följa upp försäkringsskyddet till exempel i försäkringsbolagets webbtjänst, när försäkringar som baserar sig på samma idrottsserie omfattas av den senaste föreningens pensionsförsäkring.

Paragrafens 4 mom. är nytt och i det föreslås bestämmelser om de förutsättningar under vilka försäkringsbolaget har rätt att betala den uppsamlade pensionsbesparingen som engångsbetalning. Engångsbetalningen kan betalas, om idrottaren inte längre på de sätt som avses i 3 mom. omfattas av en försäkring som arbetsgivaren tecknat och inte heller ingår ett nytt avtal med samma eller en annan idrottsarbetsgivare, utan de facto avslutar sin professionella idrottskarriär som omfattas av försäkringsskyldigheten, eller när det är fråga om en utländsk idrottare som lämnar landet. Det är alltså inte möjligt att betala ut en engångsbetalning när varje enskilt spelaravtal upphör, om idrottaren har för avsikt att fortsätta med sådant idrottsarbete som omfattas av arbetsgivarens försäkringsskyldighet i enlighet med idrottlagen.

Enligt propositionen kan försäkringsbolagen som engångsbetalning betala ett belopp som fastställs så att det motsvarar de engångsersättningar som nämns annanstans i lagstiftningen, vilka enligt indexnivån 2026 är 35 euro och 118 euro. Det föreslås att beloppen omvandlas till engångsbelopp enligt 1 § i social- och hälsovårdsministeriets förordning om koefficienter för engångsbelopp av pensioner (1095/2021) så att åldern för ålderspension är 65 år vid omvandlingen. De gränser för engångsbelopp som fås på detta sätt är på 2026 års nivå 7 800 euro och 26 400 euro avrundade till närmaste hundra euro. Försäkringsbolagen ska ha rätt att på eget initiativ betala ut ett försäkringskapital på 7 800 euro för att minska bolagens administrativa kostnader. Ett försäkringskapital som överstiger 7 800 euro men understiger 26 400 euro kan betalas som engångsbetalning antingen på initiativ av den försäkrade eller på initiativ av försäkringsbolaget, men för engångsbetalningen krävs då alltid den försäkrades samtycke. Med pensionsbesparing avses i momentet en idrottares sammanlagda

pensionsbesparingar från olika försäkringsanstalter, om idrottaren under sin karriär har varit försäkrad vid fler än en försäkringsanstalt. I detta fall ska försäkringsbolaget begära en utredning av idrottaren om huruvida idrottaren har pensionsbesparingar vid någon annan försäkringsanstalt eller begära bekräftelse på att idrottaren inte har några andra besparingar som intjänats med stöd av idrottlagen. Försäkringsbolagets begäran grundar sig på 69 § i lagen om försäkringsavtal, enligt vilken den som söker ersättning ska till försäkringsgivaren överlämna de handlingar och uppgifter som behövs för utredning av försäkringsgivarens ansvar och som skäligen kan krävas av honom eller henne med beaktande även av försäkringsgivarens möjligheter att skaffa utredning.

17 §. I paragrafen föreskrivs det om grunderna för justering av de belopp som anges i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare. Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om höjning av de belopp för engångsbetalningar som föreskrivs i 14 § 4 mom. med det arbetspensionsindex som avses i lagen om pension för arbetstagare.

Ikraftträdelsestadganden. Bestämmelsen innehåller tidpunkten för ikraftträdandet av ändringsbestämmelserna. Dessutom konstateras det i bestämmelsen att försäkringar som börjat före lagens ikraftträdande kan ändras till försäkringar av livförsäkringsklass 3 enligt lagen om försäkringsklasser, det vill säga fondförsäkringar, genom avtal mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget. I fråga om fribrev förutsätter ändringen av försäkringsklassen en uttrycklig begäran av innehavaren av fribrevet samt försäkringsbolagets samtycke. För att trygga en jämlik ställning för idrottare kan bestämmelsen om betalning av pension för viss tid och bestämmelsen om engångsbetalning också tillämpas på försäkringar och fribrev som börjat före lagens ikraftträdande med den försäkrades eller fribrevsinnehavarens samt försäkringsbolagets gemensamma samtycke. Också försäkringsbolagets rätt enligt det föreslagna 14 § 3 mom. att kombinera en enskild försäkrads pensionsbesparingar och fribrev som influtit i samma idrottsserie till en enda pensionsbesparingshelhet ska kunna tillämpas retroaktivt.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 juli 2026.

9 Verkställighet och uppföljning

Social- och hälsovårdsministeriet följer verkställigheten av lagen och annan respons till ministeriet.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De grundläggande fri- och rättigheter som är av betydelse med tanke på bedömningen av propositionens grundlagsenlighet är i synnerhet rätten att få sin grundläggande försörjning tryggad enligt 19 § 2 mom. i grundlagen samt egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. Det är dessutom motiverat att bedöma propositionen med tanke på jämlikheten enligt 6 § i grundlagen.

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. De system som ska trygga en grundläggande försörjning ska i fråga om de risksituationer som avses vara så pass omfattande att inga grupper blir lidande och hamnar utanför systemet (GrUU 33/2004 rd, GrUU 30/2005 rd).

Begreppet tryggande av den grundläggande försörjningen, som används i bestämmelsen, anknyter inte direkt till gällande förmånssystem och syftet med bestämmelsen är inte att trygga varaktigheten av enskilda förmåner som föreskrivs genom vanlig lag eller nivå på dem som sådana. Vid bedömningen av huruvida den grundläggande försörjningen är tillräcklig har det betydelse om personen enligt en helhetsbedömning av de lagstadgade skyddssystemen och personens situation i övrigt har förutsättningar för försörjning trots att personens normala möjligheter till försörjning har försämrats på grund av en sådan social risksituation som avses i bestämmelsen. Kraven i 19 § 2 mom. i grundlagen uppfylls till exempel inte av sådana ändringar i lagstiftningen som innebär ett väsentligt ingrepp i det lagstadgade skyddet av den grundläggande försörjningen, även om tryggandet av den grundläggande försörjningen också kan inriktas och utvecklas i enlighet med samhällets ekonomiska resurser (RP 309/1993 rd, s. 75).

Den ålderdomstrygghet som tjänas in under en idrottskarriär är en del av den övriga lagstadgade sociala tryggheten. De ändringar som föreslås i propositionen förväntas förbättra nivån på den ålderdomstrygghet som tjänas in genom idrottsarbete jämfört med nuläget. De föreslagna ändringarna kan enligt regeringens uppfattning betraktas som godtagbara med tanke på den grundläggande försörjning som tryggas genom grundlagen.

Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Med egendom avses i grundlagsutskottets praxis förmåner med förmögenhetsvärde, till vilka äganderätten hör som den mest omfattande. Enligt vedertagen tolkning av grundlagen omfattas intjänade pensioner av grundlagsskyddet för egendom, eftersom de inte grundar sig på beslut av det allmänna, utan pensionen är intjänad som ett vederlag som grundar sig på arbetsprestation och som betalas ut i efterhand (GrUU 35/1993 rd, GrUU 13/1995 rd, GrUU 22/1995 rd och GrUU 41/2013 rd).

Grundlagsutskottet har ansett att det beträffande grundlagsskyddet för pensionsförmåner inte är fråga om ett skydd för ett visst gällande pensionsarrangemang (exempelvis GrUU 12/1995 rd) och att det inte sträcker sig till pensionsarrangemangens permanens. Dylika konsekvenser av pensionssystemreformer kan därför inte bedömas utifrån författningsrättsliga aspekter, såvida arrangemangen inte påverkar redan förfallna pensionsförmåner.

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Genom denna allmänna jämlikhetsklausul uttrycks huvudprincipen för jämlikhet och jämställdhet. Dessutom omfattar den ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall (RP 309/1993 rd, s. 46). Kravet på jämlikhet riktas också till lagstiftaren. Medborgare eller grupper av medborgare kan inte godtyckligt särbehandlas vare sig positivt eller negativt genom lag. Likabehandlingsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla medborgare ska bemötas likadant i alla avseenden, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana. Jämlikhetssynpunkter har betydelse både när man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och när man ålägger dem skyldigheter. Å andra sidan är det typiskt för lagstiftningen att den för ett visst godtagbart samhälleligt intresses skull bemöter människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet (RP 309/1993 rd, s. 46).

Ställningen för idrottare i arbetstagarställning avviker i fråga om olycksfalls- och pensionsskyddsarrangemangen från ställningen för andra arbetstagare. Idrottsarbetsgivaren betalar en premie för arbetstagarens pensionsskydd som är 4,5 procent av idrottarens avtalsenliga lön. Den lagstadgade premienivån för pensionsskydd för idrottsarbetsgivare är betydligt lägre än övriga arbetsgivares pensionsavgift. Till skillnad från andra arbetstagare deltar idrottare inte själv i betalningen av pensionsskyddet. På grund av den lagstadgade lägre premienivån avviker storleken på pensionsskyddet för idrottare från det pensionsskydd som andra arbetstagare tjänar in under motsvarande tid. Det separata systemet för idrottare har i fråga

om olycksfalls- och pensionsskyddet ansetts motiverat på grund av idrottsarbetets särdrag och den snäva finansieringsbasen för idrotten. En överföring av idrottare till det allmänna pensionssystemet skulle medföra betydande förändringar för idrottsarbetsgivarna på grund av den betydande ökningen av betalningsbördan. Alla arbetsgivare skulle sannolikt inte ens ha möjlighet att betala förhöjda pensionsförsäkringsavgifter. I vissa fall skulle en ändring av systemet kunna leda till att idrottarnas löner sänks för att trygga arbetsgivarens betalningsförmåga.

Syftet med propositionen är att främja idrottarnas jämlikhet med andra arbetstagargrupper genom att göra ändringar som förväntas förbättra nivån på idrottarnas ålderdomstrygghet. I propositionen föreslås det inte att arbetsgivarnas premienivå ska höjas, vilket syftar till att bevara möjligheterna för idrottsarbetsgivare i olika ekonomiska ställningar att fortsätta sin verksamhet och att bibehålla lönenivån för idrottare oförändrad.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 14 och 17 § i lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfalls- och pensionskydd för idrottsutövare (276/2009) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 230/2016, och
fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 483/2015, ett nytt 4 mom. som följer:

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som föreskrivs för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderspension kan med idrottsutövarens samtycke betalas för viss tid, dock minst tio år från den dag pensionen börjar.

Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008) och försäkring av livsförsäkringsklass 3 enligt 15 § i lagen om försäkringsklasser. Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

Om en försäkringstagare som avses i 1 § meddelar att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat eller den försäkring som försäkringstagaren tecknat och det gemensamma försäkringsarrangemanget för idrottsserien, blir ålderspensionsförsäkringen för idrottaren jämte uppsamlade medel ett fribrev utan rätt till återköpsvärde. Försäkringsgivaren har rätt att kombinera en enskild försäkrads pensionsbesparingar och fribrev som influtit i samma idrottsserie och som baserar sig på försäkringar som tecknats hos försäkringsgivaren till en enda pensionsbesparingshelhet.

Om idrottsutövaren på det sätt som avses i 3 mom. inte längre omfattas av en försäkring, kan idrottsutövaren i stället för ett fribrev få den uppsamlade pensionsbesparingen som en engångsbetalning efter att fribrevet bildas. Försäkringsbolaget kan som engångsbetalning betala ut en pensionsbesparing som är mindre än 7 800 euro eller med den försäkrades samtycke en pensionsbesparing som är mindre än 26 400 euro. Pensionsbesparingen kan betalas ut som en engångsbetalning också när idrottsutövaren har nått åldern för ålderspension under de förutsättningar som anges ovan.

17 §

Justering av belopp

De belopp som föreskrivs i 14 § 4 mom. justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare och avrundas till närmaste 10 euro.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

I 14 § avsedda försäkringar av livförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser som har börjat före ikraftträdandet av denna lag samt fribrev kan ändras till försäkringar av livförsäkringsklass 3 enligt 15 § i den lagen genom avtal mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget. I fråga om fribrev kan ändringen av försäkringsklassen göras på begäran av innehavaren av fribrevet och med försäkringsbolagets samtycke. Bestämmelserna i 14 § 1, 3 och 4 mom. i denna lag tillämpas också på försäkringar som börjat och fribrev som bildats före lagens ikraftträdande, dock så att 1 och 4 mom. kan tillämpas retroaktivt endast genom avtal mellan den försäkrade eller innehavaren av fribrevet och försäkringsbolaget.

Helsingfors den 16 april 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanna Grahn-Laasonen

Lag

om ändring av 14 och 17 § i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om olycksfalls- och pensionsskydd för idrottsutövare (276/2009) 14 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 230/2016, och
fogas till 17 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 483/2015, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som anges för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008). Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten. (8.4.2016/230)

Om en försäkringstagare som avses i 1 § meddelar att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat, överförs ålderspensionsförsäkringen jämte uppsamlade medel till idrottsutövaren och förblir som fribrev i kraft som en individuell

Föreslagen lydelse

14 §

Ålderdomstrygghet

Ålderdomstryggheten innefattar ålderspension som betalas räknat från den dag då idrottsutövaren uppnår den nedre åldersgräns för ålderspension som föreskrivs för hans eller hennes åldersklass i 11 § i lagen om pension för arbetstagare. Ålderspension för idrottsutövare som är födda före 1965 betalas emellertid från och med den dag då idrottsutövaren fyller 65 år. *Ålderspension kan med idrottsutövarens samtycke betalas för viss tid, dock minst tio år från den dag pensionen börjar.*

Ålderdomstryggheten ordnas genom en försäkring som kan beviljas av ett försäkringsbolag som med stöd av försäkringsbolagslagen (521/2008) eller lagen om utländska försäkringsbolag (398/1995) har rätt att i Finland bevilja försäkring av livsförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser (526/2008)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

pensionsförsäkring utan rätt till återköpsvärde.

och försäkring av livsförsäkringsklass 3 enligt 15 § i lagen om försäkringsklasser. Den försäkringspliktige ska som försäkringspremie betala 4,5 procent av den i 1 § i denna lag avsedda lönen eller den i 15 § avsedda inkomsten.

Om en försäkringstagare som avses i 1 § meddelar att en idrottsutövare inte längre omfattas av den försäkring som försäkringstagaren tecknat eller den försäkring som försäkringstagaren tecknat och det gemensamma försäkringsarrangemanget för idrottsserien, blir ålderspensionsförsäkringen för idrottaren jämte uppsamlade medel ett fribrev utan rätt till återköpsvärde. Försäkringsgivaren har rätt att kombinera en enskild försäkrads pensionsbesparingar och fribrev som influtit i samma idrottsserie och som baserar sig på försäkringar som tecknats hos försäkringsgivaren till en enda pensionsbesparingshelhet.

Om idrottsutövaren på det sätt som avses i 3 mom. inte längre omfattas av en försäkring, kan idrottsutövaren i stället för ett fribrev få den uppsamlade pensionsbesparingen som en engångsbetalning efter att fribrevet bildas. Försäkringsbolaget kan som engångsbetalning betala ut en pensionsbesparing som är mindre än 7 800 euro eller med den försäkrades samtycke en pensionsbesparing som är mindre än 26 400 euro. Pensionsbesparingen kan betalas ut som en engångsbetalning också när idrottsutövaren har nått åldern för ålderspension under de förutsättningar som anges ovan.

17 §

Justering av belopp

17 §

Justering av belopp

De belopp som föreskrivs i 14 § 4 mom. justeras varje kalenderår med det arbetspensionsindex som avses i 98 § i lagen om pension för arbetstagare och avrundas till närmaste 10 euro.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .
I 14 § avsedda försäkringar av livförsäkringsklass 1 enligt 13 § i lagen om försäkringsklasser som har börjat före ikraftträdandet av denna lag samt fribrev kan ändras till försäkringar av livförsäkringsklass 3 enligt 15 § i den lagen genom avtal mellan försäkringstagaren och försäkringsbolaget. I fråga om fribrev kan ändringen av försäkringsklassen göras på begäran av innehavaren av fribrevet och med försäkringsbolagets samtycke. Bestämmelserna i 14 § 1, 3 och 4 mom. i denna lag tillämpas också på försäkringar som börjat och fribrev som bildats före lagens ikraftträdande, dock så att 1 och 4 mom. kan tillämpas retroaktivt endast genom avtal mellan den försäkrade eller innehavaren av fribrevet och försäkringsbolaget.